

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
í t é l e t e**

Az ügy száma: Pfv.II.21.368/2016/4.

A tanács tagjai:

Dr. Makai Katalin a tanács elnöke

Dr. Baloginé dr. Faiszt Judit előadó bíró

Dr. Kövesné dr. Kósa Zsuzsanna bíró

A felperes:

A felperes képviselője:

Dr. Korponai István pártfogó ügyvéd

Az alperes:

Az alperes képviselője:

Lovásziné dr. Takács Katalin Ügyvédi Iroda

A per tárgya:

Gyermektartásdíj megszüntetése

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:

Alperes

Az elsőfokú bíróság neve és határozat száma:

Kisvárdai Járásbíróság 7.P.20.771/2014/24.

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

Nyíregyházi Törvényszék 2.Pf.21.616/2015/5.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet felülvizsgálattal támadott rendelkezéseit hatályában fenntartja.

Az alperes teljes egészében pervesztes lett, ezért a felülvizsgálati eljárásban a felperes jogi képviseletét ellátó pártfogó ügyvéd díját az alperes viseli.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg az államnak felhívásra 50.000 (ötvenezer) forint le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak helye nincs.

I n d o k o l á s

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] A felek elvált házastársak, házasságukból három gyermekük, a legkisebb, M. utónevű gyermek 1994. október 3-án. A gyermektartásdíj megállapítása iránt indított perben a 2003. május 15-én kötött egyezség alapján a felperes keresetének havonta és

gyermekenkénti 16,6 %-nak megfelelő, legalább 6.000 forint, összesen 18.000 forint tartásdíj megfizetését vállalta.

- [2] Az egyezség megkötésekor a felperes alkalmazottként dolgozott és a minimálbérnek megfelelő jövedelemmel rendelkezett. A felperes 2000. évben élettársi kapcsolatot létesített, amelyből 2004. szeptember 29-én J. nevű gyermeke született. Élettársa a kapcsolatba hozta a 16 éves és még eltartásra szoruló gyermekét, aki után árvaellátásban és családi pótlékban részesül.
- [3] A felperes egészségi állapota megromlott, daganatos betegsége miatt műtéti beavatkozáson esett át és egyéb krónikus betegségeiben is szenved, egészségkárosodásának mértéke 72 %, 2010. december 27-től rokkantnyugdíjas, havi nyugellátásának összege 67.200 forint, a maradék, 28 %-os munkaerejének felhasználásával rehabilitációs foglalkoztatás keretében munkát vállal, keresete havonta bruttó 83.290 forint. A felperes rendszeres gyógyszeresedésre kényszerül, közgyógyellátásban részesül. Élettársa munkaviszonyban nem áll, tartós beteg közeli hozzátartozója ápolásában vesz részt, de ápolási díjat nem kap, alkalmi munkavégzésből származik csekély jövedelme.
- [4] A felperes élettársa tulajdonában álló ingatlanban él, a saját tulajdonú ingatlanát éveken át bérbeadás útján hasznosította, a jelenlegi bérlő a korábbi bérlők által megrongált, lelakott bérlemény rendeltetésszerű használatra alkalmas állapotba hozatalát, részleges felújítását bérbeszámítás fejében vállalta. A felperes és élettársa eladósodott, kölcsön-, adó-, közös költség és közüzemi szolgáltatási díjtartozásaik együttes összege meghaladja a 15.000.000 forintot. A felperes rokkantsági ellátását és munkabérét 50 %-os mértékű letiltás terheli, az ellene folyó végrehajtási eljárásokban kibocsátott végrehajtói letiltó végzések alapján. A felperes M. után 2013. év végéig havi 6.000 forint tartásdíjat fizetett az alperesnek.
- [5] Az alperes M.-val közös háztartásban él a tulajdonában álló családi házas ingatlanban, szociális ápolóként havi nettó keresete 82.000 forint.
- [6] M. 2014 júliusában sikeres érettségi vizsgát tett, majd 2014 szeptemberétől megkezdte felsőfokú tanulmányait a főiskola Természettudományi Karán, földrajz szakon, állami ösztöndíjas képzés keretében. Kollégiumban lakik, melynek havi költsége 9.000 forint, havonta egyszer jár haza, az útiköltsége 4.000 forint, ételmezése havi 25.000 forint és ruházzkodásra félévente 15-20.000 forintot fordít. Külön kiadást jelent a terepre járás költsége, amely félévenként 20-37.000 forint. M. ösztöndíjban nem részesül, diákmunka végzésére lehetősége nincs.

A kereseti kérelem és az ellenkérelem

- [7] A felperes keresetében 2014. július 1. napjától kezdődően kérte a M. utónevű nagykorú gyermekével szemben fennálló tartási

kötelezettségének megszüntetését. Keresete indokaként teljesítőképessége hiányára, továbbá a nagykorú gyermek tartásra érdemteleniségére hivatkozott.

- [8] Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte és viszontkeresetet terjesztett elő, amelyben a tartásdíj havi 15.000 forintra felemelését kérte.

Az első- és másodfokú ítélet

- [9] Az elsőfokú bíróság ítéletével - többek között - a korábbi egyezségben megállapított és a felperest a M. utónevű gyermeke után terhelő tartásdíj fizetési kötelezettséget 2015. január 1. napjától kezdődően havi 10.000 forint határozott összegre felemelte. Ezt meghaladóan a keresetet és a viszontkeresetet elutasította.
- [10] Ítélete indokolásában megállapította, hogy a nagykorú gyermek tartásra szorul, mert nappali tagozaton felsőfokú tanulmányokat folytat. A tartásra nem érdemtelen, mert nagykorúvá válását követően is megkísérelte a kapcsolat felvételt a felperessel, aki ezt elutasította, nem kívánta és ez idő szerint sem akarja a gyermekével a kapcsolatot tartani. A felperest a tartásdíj megfizetésére teljesítőképésnek tekintette, rokkantsági ellátásán felüli rehabilitációs munkakörben folytatott munkavégzésével elért kiegészítő jövedelmét is értékelve köteles hozzájárulni a nagykorú gyermeke tanulmányaival felmerülő költségekhez. A havi 10.000 forint tartásra a nagykorú gyermeknek mindenképpen szüksége van, ennek teljesítésére a felperes a saját és kiskorú gyermeke megélhetésének veszélyeztetése nélkül is képes.
- [11] A felperes fellebbezése alapján eljáró másodfokú bíróság ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezett részét megváltoztatta és a felperes tartásdíj fizetési kötelezettségét M. utónevű nagykorú gyermeke után 2014. július 1. napjától megszüntette. A tartásdíj felemelése iránti viszontkeresetet teljes egészében elutasította.
- [12] A másodfokú bíróság ítélete indokolásában az elsőfokú eljárásban lefolytatott bizonyítás eredményének felülmérlegelése alapján megállapította, hogy a felperes igazolt körülményei, megromlott egészségi állapota, csekély mértékű munkaereje, továbbá jövedelme, nagyfokú eladósodottsága és elnehezült életvitele nem teszi lehetővé azt, hogy saját szükséges tartásának és a közös háztartásban élő kiskorú gyermeke tartásának veszélyeztetése nélkül a nem vitásan tartásra szoruló M. utónevű nagykorú gyermeke továbbtanulásához anyagi hozzájárulást nyújtson. A felperes 28 %-os munkaerejének rendkívül igénybevételel elért rokkantsági ellátása melletti rehabilitációs munkavégzésből származó munkabére nem vehető igénybe a nagykorú gyermekkel szembeni tartásdíj megállapításánál. A felperestől nem várható el, hogy a tartásra szoruló nagykorú gyermeke részére tartást, vagy kiegészítő tartást biztosítson. A felperes és élettársa életvitele nagyfokú

eladósodottságuk okán elnehezült, a felperes saját szükséges tartása és a háztartásában élő kiskorú gyermeke tartása veszélyeztetésének elkerülése miatt kényszerül munkaerejének rendkívüli igénybevételeivel a munkavégzésre. A tartási kötelezettség ugyan minden más kötelezettséget megelőz, ezért a kötelezett egyéb fizetési kötelezettségeire általában eredménnyel nem hivatkozhat. Ez azonban nem jelenti azt, hogy a teljesítőképesség megítélésénél a tetemes adósság miatt kilátástalannak tűnő, rendkívüli elnehezült életvitelt figyelmen kívül kell hagyni. A másodfokú bíróság értékelte, hogy a felperes rokkantsági ellátását, valamint a munkából származó jövedelmét 50 % erejéig az ellene folyó végrehajtási eljárásokban behajtandó követelések végrehajtása miatt letiltás terheli. Mindezt együttesen értékelve a másodfokú bíróság arra a következtetésre jutott, hogy a tartásdíj felemelése iránti viszontkereset megalapozatlan, a 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 4:220. § (3) bekezdés c) pontjában írt törvényi feltételek hiányában, a 4:200. § (1) bekezdés a) pontjában foglaltak alapján a felperes a nagykorú gyermek tartására nem kötelezhető, ezért Ptk. 4:211. § (2) bekezdése alapján a tartásdíj fizetési kötelezettségét megszüntette. A felperes teljesítőképességének hiánya pedig szükségtelenné tette az érdemtelenység kérdésében való állásfoglalást.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [13] A jogerős ítélet ellen az alperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, amelyben annak hatályon kívül helyezését és az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte. A felperes megsértett jogszabályhelyként a Ptk. 4:211. §-t, a 4:219. §-t és a 4:220. §-t jelölte meg.
- [14] A felülvizsgálati kérelem indokai szerint bizonyította M. tartásra való jogosultságát, a felsőfokú tanulmányok folytatását, a tartásával kapcsolatos kiadásokat, a tartásra rászorultságát és azt, hogy a gyermek nem érdemtelen a tartásra. A továbbtanulás tényét, illetve az igazolt költségek összecszerúségét a felperes nem vitatta.
- [15] A felperes nyugellátással és rehabilitációs foglalkoztatásából jövedelemmel, valamint ingatlan vagyonnal, továbbá bérleti díj bevétellel is rendelkezik. Nyilvánvalóan nem életszerű a felperes előadása, miszerint szívésségből, ellenérték nélkül használják az ingatlanát. A felperes havi jövedelme biztosítja a felperes kiskorú és a felek közös nagykorú gyermekének tartását. A tartásdíj fizetési kötelezettségének megszüntetését nem alapozhatja meg, hogy nem megfelelően gazdálkodott, kezelte a pénzügyeit, mivel saját felróható magatartására előnyök szerzése végett nem hivatkozhat.
- [16] A felperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában fenntartását kérte. Hivatkozása szerint az alperes a

felülvizsgálati kérelmében a bizonyítékok felülmérlegelését támadja, amelyre a felülvizsgálati eljárásban nincs lehetőség.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [17] A felülvizsgálati kérelem nem megalapozott.
- [18] A Ptk. szabályozásában a családjogi tartás általános szabályait a rokontartás közös szabályai (XX. fejezet) rendezik. A Ptk. 4:195. §-ában foglalt teljesítőképesség – a kiskorú tartásának kivételével – a családjogi tartás általános feltétele a kötelezett oldalán. A tartásra kötelezését a teljesítőképességének hiánya kizárja, amely akkor állapítható meg, ha a tartás a kötelezett saját, illetőleg a tartásra jogosultak sorrendjében a jogosultat megelőző személy tartását veszélyezteti. Ezt a sorrendet állítja fel a Ptk. 4:202. §-a, amely szerint az első helyen a kiskorú gyermek áll, őt követi a tanulmányait folytató nagykorú gyermek. A korábban hatályban volt Csjt. rendelkezésein alapuló és a Ptk. szabályai szerint érvényesített, a tartásdíj megszüntetése iránti követelés esetén azonban változatlanul érvényesül az a következetes bírói gyakorlat, mely szerint a sorrendiség szabálya csak akkor irányadó, ha a kötelezett valamennyi gyermeke indokolt szükségleteinek fedezésére alkalmas tartásdíjat arányosítással sem tud fizetni (BH 2012.292).
- [19] A továbbtanuló nagykorú gyermek tartására vonatkozó különös szabályokat a Ptk. XXII. fejezet tartalmazza. A Ptk. 4:219. §-a előírja, hogy a nagykorú gyermek tartására a rokontartás közös szabályait és a kiskorú gyermek tartására vonatkozó rendelkezéseket a XXII. fejezetben foglalt eltérésekkel kell alkalmazni. Ennek megfelelően a továbbtanuló nagykorú gyermek tartásra jogosultságának törvényi feltételei az általános és a különös szabályok alapján az alábbiak: 1. Az életpályára való indokolt és folyamatos felkészülés miatt a tartásra rászorul [Ptk. 4:220. § (1)-(2) bekezdés]. 2. A tartásra nem érdemtelen [Ptk. 4:194. § (2) bekezdés, 4:220. § (3) bekezdés a) pontja, (4) bekezdés]. 3. Nincs tartásra képes házastársa, volt házastársa és élettársa [4:194. § (1) bekezdés]. 4. A tartásra kötelezett szülő teljesítőképessége, a jogosult tartása a szülő saját szükséges tartását vagy kiskorú gyermekének tartását ne veszélyeztesse [Ptk. 4:220. § (3) bekezdés c) pont].
- [20] A perben nem volt vitás, hogy a felek nagykorú gyermeke az életpályára előkészítő szakképzettség megszerzéséhez szükséges felsőfokú tanulmányok folytatása miatt a tartásra rászorul. A felperes M. tartásával felmerülő, az alperes által megjelölt költségek összegszerűségét sem vonta kétségbe, továbbá a gyermeknek nincs a 3. pont szerinti, a tartási kötelezettség sorrendjében a felperest megelőző hozzátartozója. A tartásra jogosultsága a felperes teljesítőképességétől, illetőleg a nagykorú gyermek tartásra érdemtelenségétől függően bírálható el.
- [21] A másodfokú bíróság a perben feltárt adatok és bizonyítékok alapján jogszabálysértés nélkül állapította meg, hogy 2014. július 1.

napjától a felperest terhelő gyermektartásdíj fizetési kötelezettség megszüntetésének törvényi feltételei fennállnak. A felperes súlyosan megromlott egészségi állapota, daganatos és egyéb krónikus betegségei miatti jelentős egészségkárosodása, az 50 %-os letiltás után megmaradó rokkantsági ellátásának, továbbá a maradék munkaerejének rendkívüli igénybe vételével elért keresetének mértéke, élettársa rendszeres jövedelmének hiánya, valamint nagyfokú eladósodottsága, és hasznosítható vagyonának hiánya miatt olyan, halmozottan hátrányos életkörülmények között él, hogy a nagykorú gyermek szükségleteihez képest jelképesnek tekinthető tartásdíj megfizetésére sem képes. A tartásdíj fizetési kötelezettségének változatlan fenntartása is veszélyeztetné a felperes és a vele közös háztartásban élő kiskorú gyermeke megélhetését.

- [22] A Kúria a kifejtettekre tekintettel a jogszabályoknak megfelelő jogerős ítéletet a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Záró rész

- [23] A Kúria ítéletét a Pp. 274. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül hozta meg.
- [24] Az alperes felülvizsgálati kérelme nem vezetett eredményre és a felperest a felülvizsgálati eljárásban pártfogó ügyvéd képviselte. A Kúria ezért a Pp. 270. § (1) bekezdése szerint irányadó Pp. 78. § (1) bekezdése, 87. § (2) bekezdése, az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 50. § (1) bekezdése, 74. § (3) bekezdése, a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján megállapította az alperes pervesztességét és határozott a pártfogó ügyvéd díj, valamint a felülvizsgálati eljárási illeték viseléséről.

Budapest, 2017. március 14.

Dr. Makai Katalin s.k. a tanács elnöke, dr. Baloginé dr. Faiszt Judit s.k. előadó bíró, dr. Kövesné dr. Kósa Zsuzsanna s.k. bíró

A kiadmány hitelélül:

tisztviselő